

Štefanovské

ZVONKY

November 2016 – číslo 17

Občasník, vydáva SCŠ a OÚ Štefanová

Všetky dnešné biblické texty a väčšina omšových modlitieb hovoria o svetle. Smerujú k správne mu videniu. Nemajú však na zreteli fyzickú schopnosť vidieť, ale vnútornú. Už o niekoľko dní sa v našich domovoch rozsvieti prvá svieca adventného venca. Aj my si chceme postavením adventného venca pred našim kostolom pripomenúť adventný čas.

Veniec upletený zo stále zelených vetvičiek so štyrmi sviecami sa stal symbolom adventu v kresťanských krajinách. Sviece, ktoré sa postupne zapalujú na jednotlivé adventné nedele, pripomínajú rozličné etapy dejín spásy pred Kristom. Čím viac sa približujeme k Vianociam, tým viac svetla pribúda na adventom venci. Sviece sú zároveň symbolom prorockého svetla, ktoré postupne osvetľovalo noc očakávania Krista ako Slnka spravodlivosti až po jeho príchod.

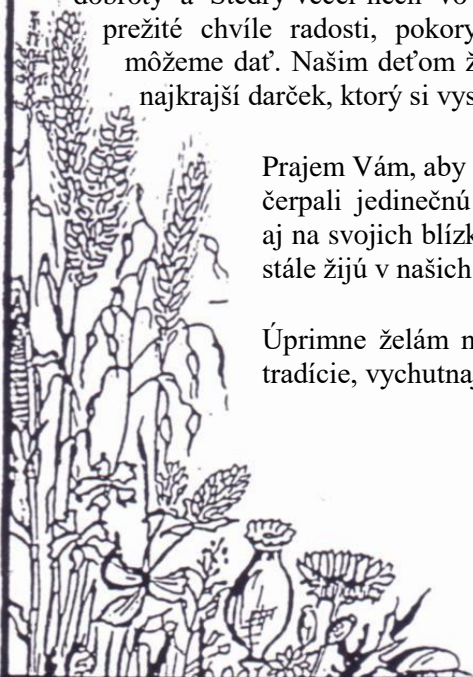
Čas nábožného a radostného očakávania slávnosti Narodenia Pána – spomienky prvého príchodu Božieho Syna na svet.

V našich dušiach nech nastane krásny pocit, na sviatočnom stole nech rozvoní ryba, či iné dobroty a Štedrý večer nech vo Vašich rodinách zanechá stopu pohody a radosti. Spoločne prežité chvíle radosti, pokory a odpustenia sú tým najkrajším darčekom, ktorý si môžeme dať. Naším deťom želám, aby pod vianočným stromčekom našli od Ježiška ten najkrajší darček, ktorý si vysnívali.

Prajem Vám, aby ste sa čo najdlhšie tešili z prítomnosti svojich blízkych a tak čerpali jedinečnú silu v kruhu rodiny a priateľov. Mnohí z nás si isto spomenú aj na svojich blízkych, ktorí sú ďaleko, ba dokonca už nie sú medzi nami, ale stále žijú v našich srdciach a spomienkach.

Úprimne želám našej dedine, aby v nej tíško zneli koledy i naše slovenské tradície, vychutnajme si ich so všetkým čo k nim patrí.

Kvetka Božanská - konšelka SCŠ

ADVENT

Adventný veniec nám pripomína predvianočný čas kedy budeme sláviť vigíliu Narodenia Pána. Je aj vyjadrením nádeje, že sa náš život vydarí a to, čo nám v odchádzajúcom roku nevyšlo, sa zacelí. Adventný veniec je symbolom víťazstva kráľovskej dôstojnosti. Vzdáva hold tomu, kto je očakávaný a prichádza zároveň ako víťaz, kráľ a osloboditeľ. Je pripomenutím, že do našich domovov prichádza Boh a všetko zlé vo vzájomných vzťahoch sa napraví. Jeho okrúhly tvar predstavuje jednotu spoločenstva ľudí, večnosť Boha, nesmrteľnosť duše a večný život.

Zeleň na venci pripomína, že všetko vyprahnuté znova ozelenie - ožije. Vavrín symbolizuje víťazstvo nad utrpením, cezmina pripomína Kristovu trňovú korunu a všetky ozdoby – šišky, plody rastlín, každý nepatrný lístok na venci vyjadruje našu vďaku.

Adventný veniec je jedným z najmladších symbolov obdobia, ktoré nám pripomína blížiac sa Vianoce – sviatky radosti, pokoja a vzájomného porozumenia. Naše príbytky začali zdobiť pred 175 rokmi. Jeho autorom je evanjelický pastor JOHAN WICHERNA z Hamburgu, kde v najchudobnejšej štvrti zriadil školu a útulok. Zameral sa na siroty, ktorým chcel umožniť vzdelanie a aj zabezpečiť domov a rodinnú atmosféru. Aby čakanie na oslavu Vianoc deťom urobil „radostnejšie“ zobrať v r. 1839 drevené koleso z voza a po jeho obvode rozmiestnil sviečky. 19 menších, červených a 4 veľké, biele. Každý deň zapálil jednu červenú a v nedeľu bielu sviecu. Tak ráтали deti dni, ktoré zostávajú do Vianoc. V niektorých nemeckých evanjelických rodinách adventné dni takto počítajú i dnes.

V prvej polovici 19. storočia sa veniec začal používať so 4 sviecami ako dnes, ale bol vyrobený z vetvičiek ihličnanov. Dlhो bol tento symbol blížiacich sa Vianoc iba výsadou evanjelikov. V katolíckych kostoloch sa začal zdobiť až v roku 1925, a to v Kolíne nad Rýnom.

Každá adventná svieca má svoj nezameniteľný význam.

Prvá je znakom pokoja.

Druhá symbolizuje dôveru.

Tretia symbolizuje lásku.

Štvrtá nás uvádza do tajomstiev nádeje.

Tak, ako ušľachtilý nápad pastora Wicherna - vytvoriť adventný veniec a priniesť opusteným sirotám radosť a nádej v očakávaní narodenia Ježiša Krista, nech je i pre nás znakom kajúcnosti a nezištnej pomoci.

V poslednom období sa stalo v niektorých okolitých dedinách zvykom, že ich obyvatelia sa stretávajú pred kostolom pri adventnom venci, aby spoločne zažili jeho sviece. Som rada, že tento rok má aj Štefanová pred kostolom takýto veniec, ktorý bude obyvateľov Štefanovej sprevádzať adventom. Verím, že týmto bola založená nová tradícia a možno sa aj v našej obci stane tento veniec miestom adventného stretávania štefanovčanov.

Každopádne, nech nás pohľad na tento veniec a jeho zažaté sviece pred našim kostolom naplní dôverou a vďakou a očakávaním. Spoločenstvo Cechu Štefanovského ďakuje predovšetkým Ing. Pavlovi Kyrinovičovi a zároveň aj p. Renému Kyrinovičovi, p. Petrovi Nižnanovi a p. Jozefovi Kyrinovičovi za ich láskavú pomoc, ochotu a ústretovosť pri jeho výrobe a osadení. Za výzdobu chceme poďakovať p. Márii Kyrinovičovej.

Ludmila Homolová

Čas vianočný

Keď na adventnom venci dohorí posledná sviečka, nastane ŠTEDRÝ DEŇ a s ním príde aj chvíľa, kedy sa rodiny stretávajú pri ozdobenom a rozsvietenom stromčeku. Táto tradícia trvá už päť storočí.

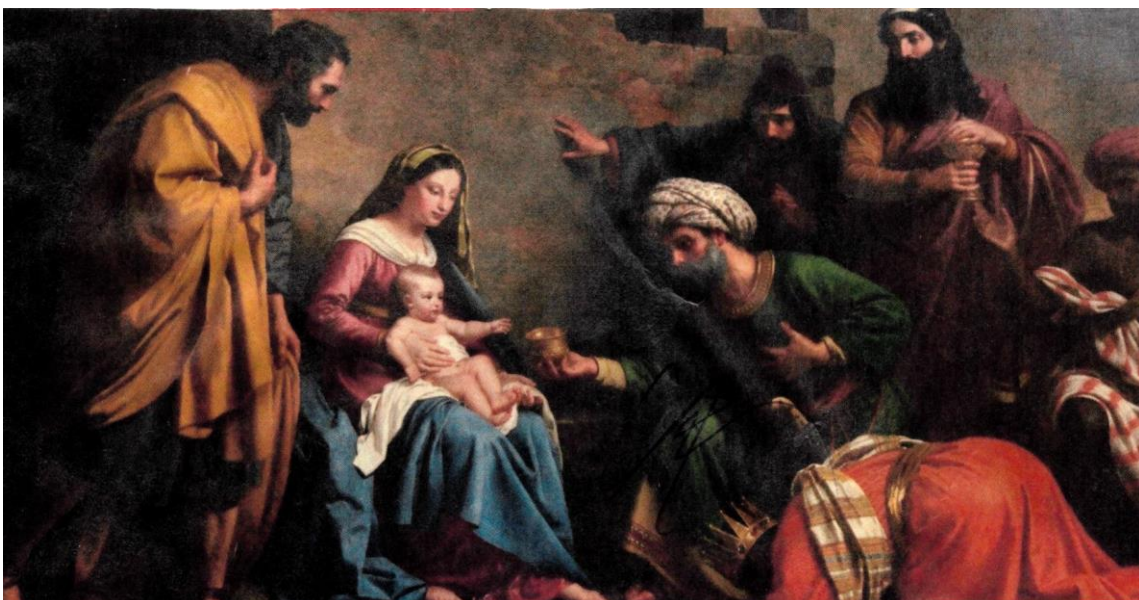
Už Rimania si počas zimného slnovratu zdobili svoje domy vavrínovými vetvičkami a severské národy borovicovými konármi, aby ich chránili pred zlými duchmi. Germáni si v tomto období ozdobovali stromy.

Tradícia zdobenia stromčeka v súvislosti s oslavou Kristovho narodenia sa začala v Nemecku v 16. storočí a to v budovách cechov. Postupne sa stromčeky dostali do domácností mešťanov a remeselníkov a odtiaľ na vidiek. V 19. storočí tento zvyk prerástol za hranice Nemecka.

S tým je spojený výjav Kristovho narodenia "betlehem alebo jasličky", ktorý sa spája s Vianocami bežmála 800 rokov. Do života ho zaviedol svätý FRANTIŠEK Z ASSISI, ktorý chcel obohatiť sviatky šľachtickej rodine. Za panstvom v jaskyni zinscenoval živý betlehem. Tento živý obraz na šľachtickú rodinu a okolitý ľud zapôsobil tak, že sa z toho výjavu stal zvyk, ktorý aj po smrti sv. FRANTIŠKA šírili ďalej františkáni a potom jezuiti. Neskôr živý obraz nahradili v neživej podobe v domácnostiach cestou ľudovej tvorby. V 19. storočí to bola priam prestíž. A toto sa zachovalo do dnešných dní.

Na Slovensku je viacero rezbárov, ktorí zhotovili betlehemy aj veľkých rozmerov, kde okrem hlavných postáv Jozefa, Márie a Ježiška v jasliach sa slame a troch kráľov, nechýbajú figúrky zvierat, obyčajných ľudí, remeselníkov a muzikantov. Ba býva doplnený aj najdôležitejšími dominantami Slovenska, peknou panorámou a ľudskými činnosťami, ktoré zabezpečovali obživu a chod rodiny. Najznámejší je betlehem v Rajeckej Lesnej, ktorého autorom je rezbár FOZEF PEKARA, rodák z Borského Petra na Záhorí. Dnes však už nie je jediný...

K vianočnej atmosfére okrem stromčeka a betlehemu, patrí aj rozprávanie biblických príbehov. Skrýva sa v nich veľa životných rád a múdrostí, ktoré dopĺňajú vianočnú atmosféru a pohodu. Pretože sú Vianoce očakávané najviac deťmi, doprajme im okrem darčiekov započúvať sa do vianočného príbehu a pochopiť jeho význam. Porozprávajme im o Kristovom narodení, o vianočnej hviezde, ktorá priviedla troch kráľov k miestu narodenia Krista.

K Vianociam sa viažu aj osobité jedlá, a to:

Oblátky s medom a cesnakom/orechmi

Kapustnica

Pupáky

Ryba

Ich poradie podávania na štedrovečernej večeri je rôzne podľa krajov a oblastí, dokonca aj v hodinách.

OBLÁTKY sú na výrobu náročné, vyžadujú si zručnosť pri narábaní s formou. Je zaujímavé, že každá má iný vianočný motív.

S medom sme odkázaní na včelárov. Cesnak si dopestujeme. Jeho štedrovečerná konzumácia nám dáva „záruku“, že budeme v budúcom roku zdraví. A konzumácia orechov nám dá „záruku“, že budeme mať jasnú myseľ.

KAPUSTNICA je najtypickejším jedlom štedrého večera. Preto sa jej hovorí štedrovečerná. I tu sa riadime zvykom v rodine. Väčšinou sa varí s hribsmi, ale v niektorých kuchyniach sa do nej pridávajú i sušené jablká, hrušky, dokonca i slivkový lekvár.

PUPÁKY, bobáky alebo buchtičky. s pridaním 1 polievkovej lyžice cukru. Najdôležitejšia je maková posýпка. podľa chuti. Pupáky zalejeme horúcim zmäkli, nasypane na ne makovú

Robia sa z kysnutého cesta na ½ kg polohrubej múky. Mak zmiešame s cukrom mliekom, aby po pečení posýпка a premiešame.

RYBA sa na štedrú večeru začala podávať od druhej polovice 20. storočia. Najčastejšie je to kapor. Príprava je rozdielna. Najčastejšie sú to narezané podkovičky kapra, ktoré sa obalia v trojobale ako rezne. No môže byť posypaný iba hladkou múkou a koreninami prípadne obložený voňavými bylinkami (majoránka, bazalka) a upečený v rúre.

Na sviatočný vianočný stôl bezpochyby patria **MEDOVNÍKY**. Ich súčasťou je med. Ten poznal už praveký človek. Táto dobrota sa pečie a od čias, kedy ľudia začali používať múku. Naši prapredko-via považovali med za potravu bohov, a preto im medové pečivá aj obetovali.

Medové cesto má veľmi dobré vlastnosti na formovanie a ani dlhým stáťím nestráca svoju chuť a kvalitu. V stredovekých dobách sa medovníky piekli v kláštoroch a slúžili ako súčasť cirkevných obradov. Neskôr prenikli na panstvá a v bežných domácnostiach sa piekli ako jednoduché pečivo. Na Slovensku bolo medovníkárstvo rozvinuté už v 14. storočí. Medovníky vyformované v drevených formách sa piekli v peciach a až neskôr sa tieto maškrtky začali vykrajovať a zdobiť.

Každý štedrovečerný rituál sa začína modlitbou a vinšom našich predkov.

Preto aj my,

Vinšujeme Vám tieto slávne sviatky, Krista Pána narodenie. Vinšujeme Vám, aby Vám dal Pán Boh zdravie, šťastie, hojné božské požehnanie a po smrti kráľovstvo nebeské.